

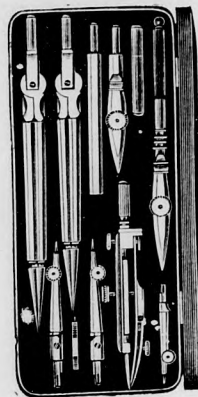
Fried Nándor, Pappszász Tamás, Jurenák Géza, Ács Nagy István, Szilágyi János, Schärer Sándor, Lázár Béla, Paulini Jenő, Prágyik Flóris, Borosnyay Oszkár, Kutlik Félix, Bejna Ferencz, Emmerling László, Kóri Endre, Lustig Henrik, Laufer Ödön és Rezső, Spur Endre.

A jutalmul kitűzött könyvjutalmat («Kane, a sarkutazó») Adler József főreáliskolai tanuló nyerte meg Budapesten (Aréna-út 36/c.).

SZERKESZTŐI TELEFON.

Önképzőkori tudósítónak újabban a következő ajánlkozokat fogadtuk el: Szilágyi János, löcsei főreáliskola, Diósszilágyi Sámuel, makói főgimnázium, Molnár Aladár, budapesti VIII. kerületi főgimnázium, Gyárfás Elemér, nagyszombati főgimnázium, Ficsor Antal, rimaszombati főgimnázium, Halász Jenő, jászberényi főgimnázium, Szeremley Császár Loránd, esztergomi ref. főgimnázium, Gyárfás Elemér, nagyszombati állami főgimnázium, Singer Gyula, körmöcbányai főreál, ifj. Hampel József, ág. ev. főgimnázium Budapesten, Péter Károly, budapesti kegyesrendi főgimnázium, Bohrandt Lajos, budapesti IX. ker. felső kereskedelmi iskola, Varga Csongor, szatmári főgimnázium, Banczik Samu, rozsnói ág. ev. főgimnázium, Krepelka Ferencz, pozsonyi főreáliskola, Litsék Zoltán, lugosi főgimnázium, Geiringer Aurél, pozsonyi lyceum, ifj. Deil Jenő, kassai főgimnázium, Novák J., pécsi főreáliskola.

Gy. E. (Nagy-Szeben.) Valószínűleg valamely turista folyóiratban. Ajánlatát elfogadjuk. — **H. K.** (Neve napra.) A «Kis Lap»-ba való. — **Laufer Rezső.** (Budapest.) Nem lesznek. Az új igazgató levette a kérdést a napirendről. Egyik-másik előadásra bizonyos számú jegyet fog az intézetek tanulóinak rendelkezésére bocsátani. — **M. A.** (Budapest.) Kaphatók a kiadóhivatalban 1 korona 60 fillérért. — **Várakozó.** Olyanokat elfogadjuk. — **Kéler Tibor.** (Késmárk.) Az erdési pályához érettségi bizonyítvány kell. Ha körülményesen akar az életpályák dolgában tájékozódni, ajánljuk *Ferenczy István* «Életpályák» című könyvét (kapható minden könyvkereskedésben), ebben mindent megtalál. Egy szám ára 20 fillér, küldje levélbélyegegben a kiadóhivatalnak, s kérje a hiányzó számokat. — **E. V.** (Pozsony.) Nem önnök szólott. Legyen teljesen nyugodt. — **Platzner Árpád.** Megrendelését átadtuk a kiadóhivatalnak. — **G. A.** (Pozsony.) A saját intézetére nézve felajánlott szolgálatát szívesen elfogadjuk, a többi intézeteknél van már tudósítónk. — **Krantz Károly.** (Budapest.) Bekötési táblát a kiadóhivatal küld, ára 1 korona 60 fillér. A pénzt előre beküldi, a pontos címét tudatja, s a bekötési táblát meg fogja kapni. — **Dora Mihály.** Az évfolyamot ne küldje Budapestre, hanem ha be akarja kötetni, rendelje meg 1 korona 60 fillérért a bekötési táblát, s ott-hon valamely könyvkötővel kötesse be. A levélpapírosodat, fiam, az iskolai füzetből szoktad kitépni? — **Erdei Károly.** (Debreczen.) Szép és érdekes leveledet szeretettel olvastam. Te, édes fiam, derék ifjú vagy, s én büszke vagyok az olyan magyar diákra, a ki gyalog megy el Párisba, gyalog jön vissza s oly talpraesetten gondolkodik az életről, mint azt a te leveledből látom. És ki-érezem soraidból, hogy nem hiú szavakkal való dobálózás, mikor ezt írod: «Szegény fiú vagyok. Fáradságos munkával kell fenntartanom magamat s segíteni öreg édes anyámat. Sokat kell küzdenem, de küzdök szívesen s ha látom, hogy így nem elég, jobban megfeszítem erőmet, de megszerzem mindazt, a mire szüksége van az ifjúnak, hogy helyes itélettel tudja tetteit kormányozni s hogy meg tudja vívni a nagy harcokat, hol nemcsak az egyénért, hanem önmagunkért, hanem másokért, a honért, az emberiségért kell küzdeni!» Megrendelés nincs több, a mi volt, azt egyik társad elintézte. Az előfizetési felhívást lapunk más helyén közzé tesszük.

CALDERONI ÉS TÁRSA BUDAPEST,

Váci-u. 1. Kishíd-u. 8.

ajánlják a legnagyobb választékban és igen jutányos árakon a legújabb kivitelű

svájci rajzeszközöket,

finom kivitelű hengeralakú rajzeszközöket. Legjobb minőségű **Klitz** vagy **Riefel-gyártmányu**

iskolai rajzeszközöket.

szemüvegek és orriszpítők, mennyiség-tani, természettani, láttani, villanyos és vegytani készülékek, színház és tábori látszóvek, szoba-, ablak- és fűrdőhőmérők, fényképezési 8819 készülékek.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

KIS DEKAMERON

Válogatott beszélek.

A serdülő ifjuság számára kiszemelve s itt-ott módosítva.

Irta **JÓKAI MÓR**

Neogrády Antal rajzaival.

Negyedik kiadás.

Ára füzve 2 forint.

A KARD ÉS LANT HÖSE.

Regényes történet a magyar ifjuság számára.

Irta

GAAL MÓZES.

Széchy Gyula 34 rajzával.

Ára vászonkötésben 2 frt.

A költő *Zrínyi Miklós* életének kisebb regény keretében foglalt története a mű tárgya. Valami melegség, közvetlenség hatja meg az olvasót, midőn Gaal Mózesnek ezt a könyvét olvassa; szinte kiolvassa a sorok közül, hogy minő szeretettel elevenítette fel a nagy költő, a nagy államférfi s főleg a jó magyar és jó ember emlékezetét. A serdülő kortól festi jellemét változatos, részben költött epizód eseményeknek középpontjába; majd Pázmány Péter udvarában s midőn férfivá érkezik: a csáktornyai várban. A «Zrínyiász» keletkezésének költői szép leírása igen figyelemre méltó s a politikai életben jelentős szerepet játszó hadvezér-költő jellemzése életének derekán. Históriait olvas az ifjú a képzelmet megragadó történet keretében s főleg, mint ilyen olvasmányt ajánljuk.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Negyed évre ... 2 kor. 40 fill. Fél évre... 4 kor. 80 fill. Egész évre - ... 9 kor. 60 fill.</p> <p><i>Megjelenik minden vasárnap.</i></p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ GAAL MÓZES. Kiadja a Franklín-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.</p>	<p>SZERKEZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. <i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i></p>
---	--	---

A vértanúk ünnepén.

Eljön minden esztendőben, mint a sirból följáró kísértet, *október hatodikának* szomorú emléke. Komoly, ünnepies arccal, mintha Magyarország nemtője volna, tanúságot tesz a multról. Nem azért, hogy vérünket felforralja, hogy szívünkbe üszköt dobjon, hanem azért, hogy *tanítson*.

Kezéről lehullott a bilincs, szeméből kiszikkadt a könny, szívében nincsen gyűlölet, s ha megszólal — csodálatos igék szállanak el ajkairól. Bölcs és igaz igék. Fél század tapasztalata, a mult szenvedései, a jelen és jövő reményei szólaltatják meg. Nekünk pedig dobog a szívünk, a míg hallgatjuk, s megszáll az ihlet, s valami sürgető kívánság fog el: vajha az idők teljében mi is tehetnénk valamit közös nagy kincsünkért, a hazáért.

És elvonulnak lelkünk szemei előtt a félszázados események. Ismerjük mind a szereplő személyeket, a történelem nyitott könyvében a legszomorúbb, ámde egyszersmind a legdicsőbb lapok azok, melyekre az *Igazság* lelkes szavakkal jegyezte fel, hogy a Szabadság, a magyaroknak ősi hagyománya, hősokeket teremtett, a kik vérükkel pecsételték meg nagy szeretetüket. Látjuk a félszázados távolban csodálatosan megnőtt alakjukat, önkénytelenül is reá nehezedik szívünknek annak az időnek nehéz, kínos hangulata; együtt remegünk a reme-

HUNYADI JÁNOS SZOBRA TÓTH ISTVÁNTÓL.

gőkkel, együtt sírunk a sírókkal, s a komor öszi köd, mint valami halottas fátyol reánk borul.

Diadalmas csaták hősei ti, kikről a magyar ifjú könyezve beszél, glóriafényes alakjaitok újra meg újra megélednek; a vér, mely elfolyt, az átok, mely elhangzott — mind bele van temetve a sirba porló hamvaitokkal, s míg érz-émléketek hirdeti az aradi piaczon járó-kelőknek, hogy a nemzet újra föltámadt, s vele együtt feltámadtatok ti — millió meg millió szívben lobog az oltártűz, melynek szikrája a ti szívetekből pattant ki. Nincs oly tiszta, nemes és fogékony kebel, mint az ifjúságé, melyben sejtelmes álmok bontogatják szárnyait, melyben csupán a lelkesedés a tettek forrása.

Ide, ebbe az ifjú szívbe kell a ti szent emlékeiteknek beköltöznie. Legyen ez az emlék a fény sugar, mely világít és melegít. Világítson bele a *multba* és *jövőbe* egyaránt. Lássá e fénynél a magyar ifjú, hogy a múlt idők nagy alakjai voltak a nemzet napszámosai. Ha mi a jelen nyugalmát élvezzük — nekik köszönhetjük, ha mi nagy eszmékért lelkesedni tudunk — nekik köszönhetjük, — ha mi a nemzetek sorában maig is állunk és becsülettel állunk — nekik köszönhetjük. Népiertó csaták tűzében a maroknyi magyart megmentette a *szabadság* törhetetlen szeretete; népfentartó munka áldásaira is csak ez a szabadság tudta alkalmassá tenni.

Ámde lássuk e fénynél a jövőt is. A nagy idők nagy embereinek jósló tehetsége van. Ők nem tudtak, nem akartak megalkudni a helyzettel, érezték, hogy a *szabad Magyarország* elsenyved, elpusztul, ha megtagadja multját, ragaszkodtak hozzá a bitófán is — komoly, szent tanúságot hagytak reánk örököül: *tegyetek ti is így, ti a keles és bizonytalan jövőnek gyermekei.*

A mi nekik jövő volt, az nekünk *jelen*. Éltető, vérük drága cseppjeivel megváltott szabadság jutott nekünk osztályrészü; a nemzet sorsát eldöntő harcok diadalmas vagy szomorú emléke a múlt zenéje nekünk, mely hova-tovább mesének is beillik, ámde valahányszor földézzük emlékünken, éreznünk kell tisztító tűzét, nemesítő hatását.

Legyünk öseinkhez méltók!

Sürgető parancs ez, melyet való értelmében felfognunk és teljesíteniünk kötelesség.

Nem elég az egy napi felbuzdulás, ha még oly tiszta és becsületes is az; nem elég az elmélázás, nem a keserű emlékek felhánytorgatása, nem elég a *szó*, mely elröppen az áhítatos szívből épen úgy, mint a hivalkodóból . . . Nem elég ez, magyar ifjak, *lettire* van szükség.

Edződjetek szívben, lélekben, testben egyaránt erős, munkabíró férfiakká. Mert az újabb idők gyermekének fegyvere a *munka*, legszebb erénye a *kötelességteljesítés*. Ez a kettő tehet és tesz méltóvá az ösökhöz. Az ünnep komolysága hadd nyilatkozzék meg annak erős elhatározásában, hogy ezentúl még fokozottabb erővel és kedvvel fogunk dolgozni, hogy szeretet tölt el, midőn nemzetünknek valamely téren való előhaladását látjuk, hogy az a belső tűz, mely eleinte csak parányi szikra a gyermeki szívben, mind jobban éledez, lobban és — belülről melegít minket.

Hagyjuk a hivalkodóknak az olyan szeretetet, mely mesterségesen szított és piaczi lármánál többet nem ér: mi csak félénk áhítattal közeledjünk eszményképeinkhez, s míg ragyogó alakjukat nézzük lelkünk szemével, dobogja szívünk hévvel, lelkesedve:

— Ti nagyok és dicsőek, nem vagyunk méltatlan utódaitok, mert megtettük mi is, a mi csekély erőnktől telt — megtettük mi is kötelességünket.

Gaal Mózes.

KOSSUTH SZOBRÁNÁL.

(Irtá és a nagykőrösi Kossuth-szobor leleplezése alkalmából elszavalta Szabolcska Mihály.)

Az én apám szegény jobbágy-gyerek volt,
Szó illet engem ennél a szobornál.
A hol Kossuth áll: tinéktek ez a hely
Csak kegyeletes: — nekem oltár!
Az ő nevét imádságomba szőni,
Örökségképen hagyta rám apám . . .
Ti csak vétkeznétek, de engem Isten
Megverne, ha holtig nem áldanám!

Mi szenteket sem imádtunk, de mégis
Állott egy szent kép a szobánk falán.
Ott az alatt templomoztunk mi ketten,
Én, meg egy öreg közhonvéd: apám!
Hallgattam a meséit áhítattal,
Óh, mert milyen mesék voltak azok!
Rágondolok, s arezom ma is kigyúl rá,
Szemem ma is könyben ragyog!

Egy hőse volt ez édes, szent meséknek,
Egy ragyogó, tündökletes alak;
A ki — csodák csodája — én előttem,
Máig olyan mesésen nagy maradt.
Sőt egyre nőtt! S fog nőni még, tudom jól,
A fiaim, unokáim szívében . . .
Míg csakugyan mesévé válik egyszer,
Valami törpébb kor szemében!

Kossuth Lajos, nemzetem Messiása,
Nem szobrok tartanak fönn tégedet;
Népedbe, melynek öntudatja lettél,
Olvadt át a te életed!
Szívünket még tisztább tűz gyújtja lángra:
Önkénytelen reád emlékezünk,
S karunk a míg irtózik majd a láncztól:
A te néped leszünk!

És nemzedékről-nemzedékre élsz Te!
És hivni fognak: *hazaszeretetek*;
A szabadság bujdosó csillagának,
Ki az utat jelölöd nemzetednek!
— Kesergő honfi-nóták dallamában
Sírsz majd velünk a szomorúbb napokban . . .
Ha elfásulnánk: ébresztőnk leszel,
Zászlónk: a harezi viharokban!

. . . Hirdesse más lángelméd ragyogását,
A tudósok száz alakba',
S zengő szavad csodálatos hatalmát,
Mely egy világot büvölt ámulatba!
— Az én szívem úgy hadd lángoljon érted,
Óh, nekem úgy légy mindörökké oltár:
Mint a ki a népet öledbe vetted,
S az elnyomottak pártfogója voltál!

Egyenlőség, testvériség, szabadság,
Ime: itt áll leghűbb apostolod!
Fajszeretet, hajthatlan férfi-jellem,
Ime: diadal-oszlopod!
S mi epigonok mértékül e multat,
Míg *mánkra* fogni csak reszketve merjük:
Szemünk e fénybe vész, s magyar nevünket
Kossuth Lajosért büszkébben viseljük!

És ha veszélyben lesz majd a haza:
Ne féljeteK, Kossuth fog még «üzenni».
Az lesz az ünnep! Megmozdul az ország.
Látom a táborot egybeseregelni!
Megmozdul (egy emléktől) a göröngy is
S gyermekek, aggok állnak csatarendbe,
Úgy, úgy veressipkások, csak előre
Sohsem fogy el a Kossuth regementje.

Óh, tündérrege-szinű nagy idők ti,
S te legnagyobb alakja ez időknék,
Ti vagytok a mi eltett dicsőségünk,
Magvai a jövőnek!
— Minek törtél Petőfi lantja össze?
Te tudnál itt méltó dalt mondani . . .
Én nem tudok, csak némán leborulni,
Csak őket áldani!!

POMPÉJI PUSZTULÁSA.

Bulwer regénye. Átdolgozta Gaal Mózes. 2

— Nini, hiszen ez az én kis thesszáliai ismerősöm! — kiáltott fel Glaukus — mióta Pompéjbe visszajöttem, még nem láttam. Gyönyörű szép hangja van. Hallgassuk csak!

A vak virágárús leányka éneke.

Virágot vegyetek,
Jószívű emberek!
A vak leányka messziről jött . . .
A kis virágok anyja a föld,
S a földnek annyi csoda-bája van.
Még szendergett a sok virág-gyerek,
Szelid, lágy, édes szellő lehelet,
Mint anya-csók az ajkukon,
Mikor letéptem őket álmaikban.

Még ott remeg a csók ajkaikon,
Köny permetezése az arcaikon;
Siratja is őket az édes anya,
Szép gyermekeit, kiket úgy szeretett,
Ápolni kiket főgondja vala,
S miattuk ezerszer félt, remegett.
Anyaszív szeretet forrása:
Harmatköny hullása.

Reátok egy tarka világ mosolyog
És a szeretetnek örömragyogása,
De haj, ki a végtelen éjbe' bolyong
A vaknak alaktalan árny csak a társa.
Árnyak suhogása a lethe-i parton,
Hol napnak a fénye száműzve vagyon . . .
E sors juta nékem; tündööm a hangon,
S neszt hallva, epedve tárom ki karom:
Elhallgat a nesz, s az árny marad árny. . .
A vaknak az élete szörnyű magány.

Ó vegyetek! . . . Ó vegyetek!
Im a virágok esdve kérnek,
(Mert a virágok is beszélnek)
«A vak leány lehelletétől
A rózsá gyöngé szirma reszket;
A fény szült minket, s a sötétől
Úgy félünk . . . félünk . . . Mentsetek meg!
A vak leány nem láthat minket
Nem kell virág az éjszakának . . .
Látó szem lássa kellemünket,
Ti nézzetek ránk, s megkivántok!
Ó vegyetek meg! . . . Vegyetek!»

— Kis Nydiám, adj nekem egy ibolyacsokrot! — így szólítá meg Glaukus a tömegben át utat törve a vak leánykához. Egész marék ezüst pénzt dobott a kosarába. — A hangod most még csengőbb és edesebb, mint tavaly volt.

A vak leányka összerezzen, mikor a Glaukus hangját meghallotta.

— Visszajöttél már! — mondá halkán, s aztán még halkabban suttogta magában: Glaukus visszajött.

— Visszajöttem, s újra szükségem lesz a kis Nydia szakértő kezére a kertemben. Holnapra elvárlak. Más koszorút nem teszek fel a fejemre, csak a melyet a Nydia kis kacsója köt.

Nydia mosolygott, Glaukus pedig visszatért Klodiushoz és folytatta az útját.

— Oltalmazdiba vetted azt a kis vakot? — kérde a római.

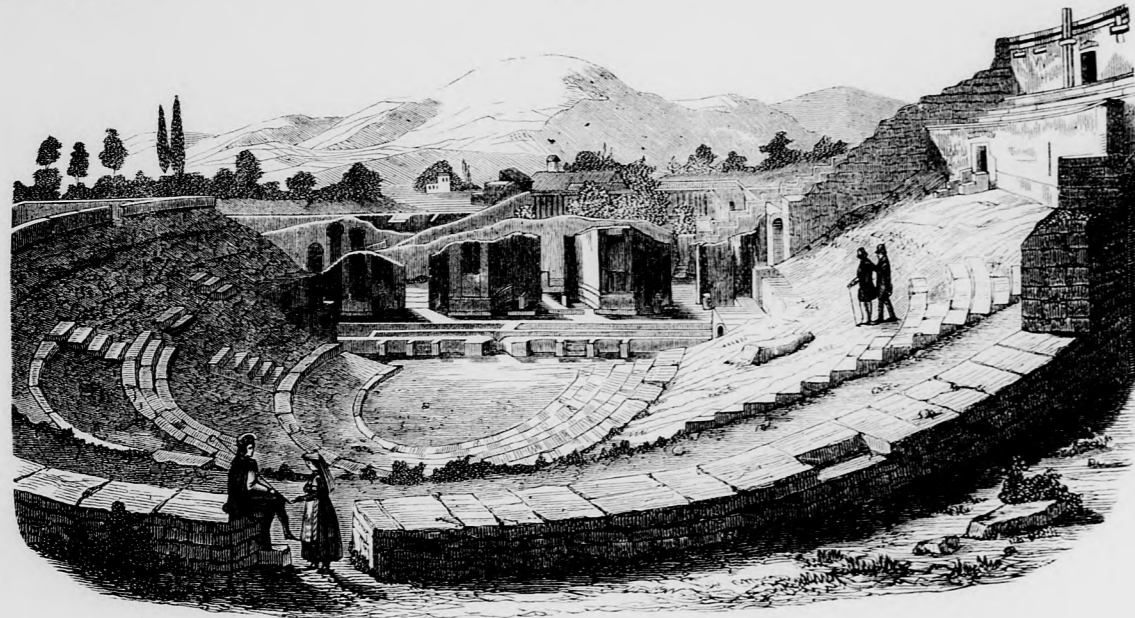
zsamos levegője áramlott arcukba. A lehajló nap végigfeküdt a tenger tükrén, s bűbajos színekkal festette meg azt. Felhők rózsafátyola borult reá, s a habszülte Venus bőleje olyan igézetesen szép volt.

Glaukus önkénytelenül megállott és nézte . . . nézte.

— Van még idő a fürdőbe menetelre, Klodius, jerünk a tengerpartra, ott csend van, s a naplemente páratlanul szép.

— Helyes, ráérek még fürdeni ügyis.

Pompéji kicsinyben hű mása volt Rómának. Minden meg volt a felséges nyaralóhelyen, a mi

A POMPÉJI-T SZÍNHÁZ ROMJAI.

— Sajnálom szegényt. Különb is Thessaliából való, az Olympus tövéből.

— A bűbajosok hazájából.

— A mint tetszik. De ni, amott jön Diomedes leánya, a gazdag Julia.

— El vehetnéd feleségül, Glaukus, Diomedes szívesen beleegyeznék —

— Julia szép, de ha még százszor olyan gazdag volna, akkor is szegény maradna a lelke — jegyzé meg komolyan Glaukus.

— Boldog, a ki jó sok pénzt vesz feleségül — mondá a római.

A gazdag Julia nyájasan bölintva haladt el mellettük, Klodius nem mulasztotta el, hogy egy-két hizelgő szót ne intézzen hozzá. Hiába, Klodiusnak a hizelgés volt a mindennapi kenyere.

A város tömkelegéből kijutottak, a tenger bal-

Rómát a gazdagoknak olyan kívánatosá tette. Kényes izlésű árucsarnokai, templomai, színházai, pezsgő piaczi élete, palotái, cirkusza. A nagy világáros minden erénye és romlottsága visszatükröződött e kép kis keretéből, hogy ezredévek múlva romjaiból kiásva tanuságot tegyen arról a világvárosról, melynek az utókor csak romjait bámulhatja meg.

A kikötőben vitorlás hajók leszerelve vesztegeltek, a gondolák és halászbarkák ide- s továbbkóvtak, távolabbról Plinius kis flottájának sudar árboczeit pillanthatta meg az ember. A parton egy szicíliai matróz heves és élénk taglejtésekkel magyarázott valamit a körülötte ácsorgó halászoknak, nyilván holmi hajótörésről és életmentő delphinről-szólott az ének.

Glaukus még tovább vitte barátját. A tenger-

partnak elhagyatott sziklás része volt ez, itt állott meg, s az egyik sziklahátra leülve elmélázott. Klodius is gondolkozott, eszébe jutott, hogy a napokban a koczkajátékon mennyit nyert és mennyit veszített. Végre megunta a hosszas hallgatást:

— Hallod-e, Glaukus, neked valami bánatod van, hogy úgy eltűnődöl? Talán mégis reá adod a fejed és elveszed a gazdag Diomedes leányát?

— Egyébre gondoltam, Klodius. Én nem tudom, miért, de valami szomorú érzés vesz rajtam erőt. Ha a tengert látom, mindig így van ez. És —

— Nos, csak ki vele, beszélj, barátom!

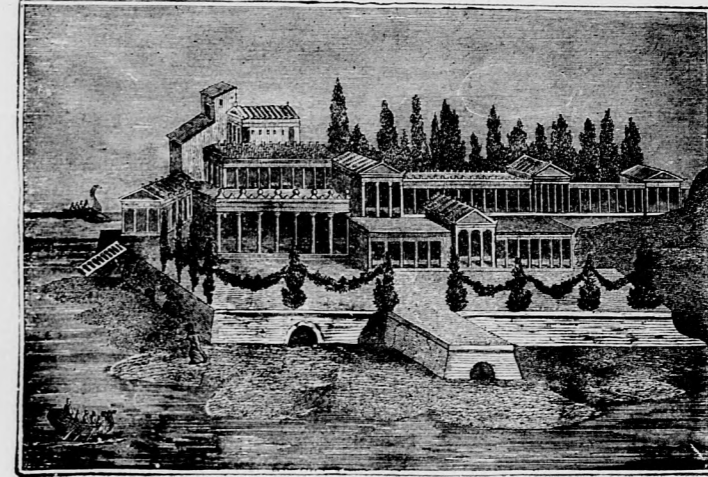
Nem tudom, minő bátorság szállott meg, minő belső hatalom készítetett, hogy így szóljak hozzá: — Te is atheni származású vagy úgy-e?

A hajadon összerezzen, fátyolával eltakarta arcát, mely biborpiros lőn ebben a pillanatban.

— Öseim hamvai az Ilissus partján nyugszanak. Én Nápolyban születtem, de szívem Athenért dobog.

— Akkor mutassuk be együtt áldozatunkat a mi közös istennőnknek — mondám lelkesedve.

És midőn a pap megjelent, oda járultunk hozzá, érintettük az istennő térdét s együtt tettük oda az olajfa-koszorút. Kimondhatatlan érzés töl-

RÓMAI VILLA.

— És eszembe jut valami . . . Barátom vagy, úgy-e? — Még kérdezed is?

— Hallgass rám. Néhány hónappal ezelőtt Nápolyban jártam. Szeretem ezt a várost, mert őseim, a görögök alapították. Legszebb városa a világnak. Egyik napon bementem a Minerva templomába, hogy imádkozzam, nem Athenért, hanem magamért. Athen városán már nem segíthet az istennő. A templom üres volt. Felbuzgott szívemből a szülőföldem iránt való szeretet, s míg fennhangon fohászokodám, szememből hullott a köny . . . sirtam, sirtam . . . Egyszerre csak mély sohajra rezzenek fel. Mögöttem egy csodaszép hajadon áll. Megbűvölten néztem reá. Imádkozó két sötét szeme, áhitatos, szoborszerű arca úgy meghatott, mintha maga Minerva lett volna, de nem a harcziás, hanem a szelid Minerva. Az ő szemében is köny csillogott.

tötte el szívemet. Úgy hittem, hogy édes testvérem ő, a ki a távol idegenben sírva gondol a szülőföldre — az én szülőföldemre.

Némán jöttünk ki a templomból. A küszöbön egy halavány arcú ifjú várt reá, nagyon hasonlított hozzá. Megfogta a kezét és elvezette. Ő még visszanezett és búcsut intett kezével. Azóta nem találkoztam vele . . . De a szemét most is látom és szemében a csillogó könyet.

Klodius kevesebb érzéssel hallgatta végig, mint a minővel Glaukus elmesélte. Midőn éppen válaszolni akart, az út kavicsa megzörrent. Egy méltósággal és ridegséggel teljes ember közeledett feléjük.

Magas termetű, széles vállú, sovány arcú ember volt, alig lehetett negyven éves, arcának bőre csaknem fekete, vonásai jellegzetesek, homloka, álla és ajkai némileg görög származásra

mutattak, de hatalmasan görbült sas orra ezt megezfoltta. Nagy, fekete szemei olyan sötétek voltak, mint a fekete éjszaka, nyugodt, hideg, sőt ennél több, rideg volt a tekintete, parancsoló az egész lénye.

Ruhája a rómaiakétól elütő, egész testét betakarta és sem színével, sem ezifraságával nem hívalkodott.

Glaukus és Klodius titkon egymásra néztek, újjaikkal bizonyos babonaűző jelt csináltak, mert Pompéjiban mindenki meg volt arról győződve, hogy az egyiptomi Arbaces gonosz bűbájos.

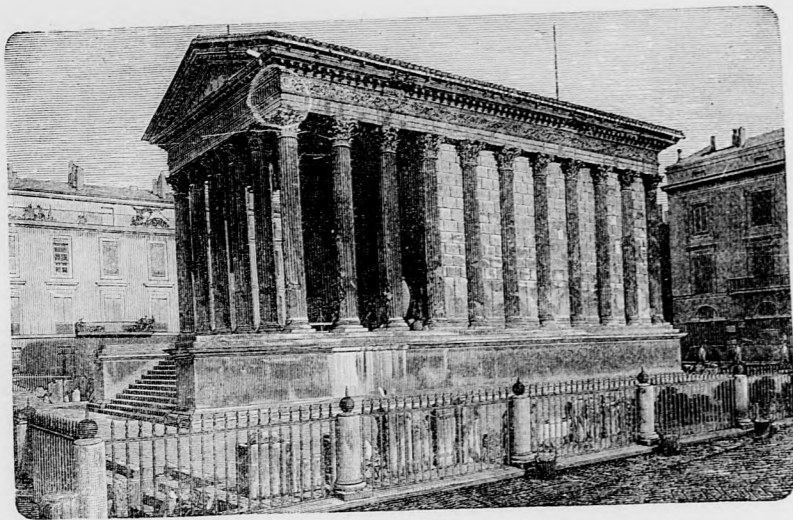
— Valóban szépnek kell annak a képnek lennie, a mely a vidám Klodiust és a mindenki

az életnek úgy, a mint tud; a rózsaszirmai hamar elhervadnak, illatjuk elszáll s mi marad nekünk, idegen haza bujdosóinak egyéb, mint a mult nagy emlékein való eltűnődés. Én az eltűnődést választom, te válaszd a ma örömeinek élvezetét, Glaukus . . .

Az ifjú görög szíve ellágyult, szeméből könny fakadt ki.

— Hagyd a multat, Arbaces! Ne is tudjunk arról, hogy volt valaha Marathon, Thermopylae . . . hogy volt szabad Görögország! . . .

— A szíved meghazudtol téged! . . . Marathon dicsőségéről még ma vacsora közben megfeledekzel . . . Isten veled.

RÓMAI SZÍNHÁZ KÉPZELETILEG HELYREÁLLÍTVÁ.

által dédelgetett Glaukust ide vonzotta az élet-től nyüzsgő városból — mondá Arbaces hideg, visszataszító mosolylyal.

— A természetnek mindig van vonzóereje, — jegyzé meg Glaukus.

— A muló örömek hajhászóira — nincs soha.

— A változatosság és az ellentét fokozni szokta az élvezetét.

— Így okoskodnak az új-módi böleselők, — viszonzá az egyiptomi, — azt hiszik, ha jóllaktak az emberekkel, akkor jó a természet a maga némaságában. Nagy tévedés ez, az elfáradott szív és elme korántsem tudja a természetet a maga valóságában élvezni.

— Az ifjú szív és elme nem ismer kimerültséget, legalább én hirtől sem ismerem.

Arbacesajkának a szélén hideg mosoly vonult el.

— Különbön igazatok van. Az ember örüljön

Az egyiptomi vállára dobta bő redős öltönye egyik szárnyát, kimért léptekkel lassan tovább haladt.

— Különös egy ember! — mondá Glaukus. Fagyos és fagyasztó. Még sem hihetem, a mit róla mesélnek . . .

— Hátha igaz, — tevő hozzá Klodius — mérhetetlen gazdagnak tartják; miért nem szereti a kocskát . . . Ah, a koczka a világi gyönyörűségek legfőbb gyönyörűsége, a reménységnek és félelemnek váltóláza, a legeslegfenségesebb szenvedély . . .

— Minő hév! . . . Minő lelkesedés — mosolygott Glaukus . . . Apollo költői szárnyalással beszéltet Klodiusszal . . . Minő új csodadolgok vannak küszöbön ?

(Folytatása következik.)

AZ ARANYBÁNYA.

Költemény prózában.

Egy dúsgazdag aranybányáról szól az ének. Az arany ott csillogott a porban, mint a csillagok az égen, vagy széles erekben végighúzódott a szürke kövek között, s aranyszínűvé festette a sziklafalat.

Annyi arany volt ott, hogy tíz nemzedéket tehetett volna boldoggá; kielégíthette volna millió embernek a kincszomját és meg lehetett volna vele vásárolni a művészet minden remekét, a mezők minden virágát, országok büszke hatalmát; lehetett volna egész sereget toborozni a hízelgőkből és alázatos rabszolgákból, mert azt mondják, hogy az arany mindenható a világon.

De ki sejtette volna és miből? Köves, szikár föld földte a sziklákat, melyek a nemes érzet magukba zárták. És hogy gondolhatott volna az a szegény földművesnép arra, hogy ott kincsek rejlenek néhány lábnyira a föld színe alatt; tán azzal sem voltak ők tisztában, hogy mi is lehet egy aranybánya. Azt tudták mindnyájan, hogy olyan meddő föld, a milyen az, nincs az egész vidéken. A völgyben szépen termett a szőlő és díszlettek smaragd zöld indái: jól megtermett az ezüstlevelű olajfa, a halvány rózsaszín virágú baracka, a kerti ültetvények és vetés takarta mindenütt a földeket; mint zöldelő, ibolya- vagy aranyszínű folyók, úgy szeltek a völgyet a búza-, az árpa-, a zab-, a káposztaültetvények. A dombnak sivar oldalán azonban soha ki nem hajtott semmi; olajfát akartak egyszer ültetni belé, aztán szőlőt próbáltak, végül rózsát akartak benne nevelni, a rózsát jól megfizetik, de soha semmi, semmi meg nem termett abban a földben, mintha átok volt volna rajta.

A dolog pedig úgy volt, hogy az a föld idegenkedett attól, hogy valamit beléültesse és ha megpróbálták, kidobott bosszúsán magából mindent, a mit belevetettek.

— Aranybánya vagyok — mondá — és nem akarok lenni más egyéb!

És mig mindenfelé köröskörül roskadozott a venyige a szőlőfürtök súlya alatt, hullámozott a szélben a vetés a gabonaföldeken és rózsáknak kábító illata szállt tova ütemesen, mint a lehellet a kertek felől, az aranybánya szomorú büszkeséggel tartta ki kopár, porfedte szikláját a hold fényében és arról álmodozott, hogy milyen örült lőtás-futás, a szenvedélyeknek milyen felkavar-

gása, milyen elkeseredett harc kerekednék körülötte, ha fölismernék igazi mivoltát.

Egy szegény öreg asszony költözött egyszer a faluba kis unokájával; mindenét, a mije volt, zsebkendője egy csücskébe kötve hozta magával; abból kellett volna neki és kis unokájának megélnie; vesztére rossz tanácsra hallgatott, fölajánlották neki azt a meddő földet, mely nem kellett senkinek, hogy vegye meg; az öreg asszony megvette.

De csakhamar észre tért. Csupa kő, egy-két tenyérnyi nehezen művelhető föld; ime, ebbe fektette kis tőkét; éhséget kellett szenvednie kis unokájával. Maga hagyján, nem először esett meg rajta; de az unoka — az az árva kis jószág! Idő kell ahhoz, míg az ember az effélékhez hozzászokik és a kicsi sirt bizony, sirt, mikor rájött az éhség; pedig nincs szánandóbb valami, mint mikor éhség miatt sír, ó keservesen sír a kicsiny gyermek.

Szép, szép aranybányának lenni, de mit ér, ha kő benne a lélek! Bizony, bizony nem olyan látvány ez, a minek örülni lehetne.

A gyermeksíras birta utoljára is rá a bányát annak meg gondolására, nem igazságtalanság-e az tőle, hogy egyebet mint aranyat nem akar termelni. És először látták másnap, hogy kikelt a burgonya, melyet egészen reménytelenül ültetett ebbe a domboldalba a vénasszony.

Attól kezdve aztán nőtt egyre a burgonya. Hol szomorú büszkeséggel kopár sziklák meredeztek fölfelé azelőtt, ott most halvány, kékes virágok nyíltak és sárgás gumók feszültek a földben; termett bőven burgonya, minden évszakban, minden időben.

És az aranybánya örvendett, hogy a kis gyermek többé nem sír, az öreg asszony pedig nagyon boldog volt.

Olaszból fordította
Sebők Henrik.

Érdekes apróságok nagy férfiak életéből.

Canovának, a jeles olasz szobrásznak korán, már gyermekkorában nyilatkozott tehetsége. Nagyatyja — *Pasino Canova* — a velencei nemesség számára lakomát rendezett; az udvarmester semmi díszcs asztaléket sem tudott feltalálni, melyet az asztal közepére kellett volna felállítani. Unokája erre néhány font vaját kért, s rövid idő alatt orszlánt formált belőle, mely oly szép és természetes volt, hogy a vendégek csodálkoztak rajta. De még jobban elbámultak, midőn *Pasino* elmondá, hogy a remekművet 12 éves unokája készítette.

Paulini Jenő.

HÁROM SZOBOR.

A magyar király hazánk ezeréves fennállásának nagy ünnepe alkalmából hazánk történeté-

adott követendő példát arra, hogy becsüljük meg a múlt idők nagy embereinek dicső emlékét. Ez alkalommal három új szobornak a képét mutatjuk be olvasóinknak. Mindahárom magyar

BOCSKAY ISTVÁN SZOBRA HOLLÓ BARNABÁSTÓL.

nek tíz kimagasló alakját szoborművel kívánta megörökíteni. Ezek a szobrok az ország fővárosának egyes tereit fogják díszíteni, s hirdetik majd a késő utódoknak, hogy a koronás király maga ápolta kegyelettel a nagyok emlékét, s

művész alkotása, mert természetes dolog, hogy a királyi ajándék egyik célzata az is volt, hogy a magyar művészeknek adjon alkalmat rátermettségük és tehetségük bizonyítására.

Szent Gellért püspök, Hunyadi János, Bocskay

István szobrai készültek el; mindahárom a maga korszakának egyik legkimagaslóbb alakja. *Szent Gellért*, az első vértanúja a keresztény vallásnak, mely hazánkat a régi alapon érzelemben, szel-

E kettő tehát a *keresztény magyar királyság* képviselői: a szelid szónak és a villogó kardnak hősei. A négyszáz esztendő, mely őket egymástól elválasztja, nehéz küzdelmek kerete, az áthidaló

SZENT GELLÉRT SZOBRA JANKOVICS GYULÁTÓL.

lemben és művelődésben egészen átalakította, mintegy újjá szülte. *Hunyadi János* a kereszténység legünnepeltebb hőse, a ki a pogány török hódítása ellenében nemcsak Magyarországot, hanem az egész keresztény Európát megvédte.

eszmé pedig az új vallás, mely az ősi pogány vallás romjain épült fel csodagyorsasággal és századok folyamán izmosodott meg.

Bocskay István a függetlenségét és vallási szabadságát feltékenyen őrző nemzeti törekvéseknek

egyik tiszta jellemű képviselője. Őt is századok választják el a két előbbi hőstől, s e századok komor képe sok nagy tanúságot tár fel előttünk. Mikor a nemzeti lélek megnyilatkozását az uralkodók tanácsadói nem tudták, mert nem akarták megérteni, mikor magyar magyar ellen küzdött véres harcokat, s a vallásos gyűlölség üszke lopta kárhuzatos tüzeit a magyar szívekbe.

Ime ezek a szobrok beszélnek mind. Csak érteni kell beszédüket. Egy-egy korszak határ-mesgyéjén állanak, s oktatják az utónemzedéket; bennük testesült meg az az igazi *nemzeti eszmény*, melynek megtisztult felfogására talán soha sem volt annyira szükségünk, mint most van.

A király és nemzet kölesönös szeretetének messze századokra kiható emlékei lesznek. Ha nem oly monumentálisak is, mint a minőknek látni szeretnők, drágák nekünk mégis; úgy érezzük, mintha közelebb hoznák a magyar király szívét a mi szívünkhöz.

És csak az olyan nemzet lehet igazán boldog, a melyet királya szeret, s csak az a király lehet igazán jötevője népének, a kinek a szíve népeért dobog.

AZ ÚJ HAZÁBAN.

Írta: Verne Gyula. Fordította: Zsigány Árpád.

— Ki ám, mert kényszerítve voltunk rá, — viszonzá Fritz. — De én attól félek, hogy ha Új-Svájcz valamikor benépesedik, meghazudtolja a nevét, mert lakosai nem svájciak, hanem angol-szászok lesznek.

Fritznek igaza volt. Nagy-Britannia abban az időben legjobban gyarmatosított az összes európai államok közt, s az Indiai-Óceán szigeteit, partvidékeit lassankint egészen hatalmába ejtette.

A két testvér körüljárta az ültetvényeket, s végre ahhoz a félszerhez ért, mely alatt a két ágyút fölláttatták. Fölérve a dombra, messzelátóval vizsgálták a tengert, de hiába. A nagy sikon, mely a Csalódás-fok és az Üdv öblének déli szarva közt hullámozott, nem láttak semmit sem, csak a feketén csillogó szirtcsoportot, melyen a *Landlord* törést szenvedett.

Bementek a nyitott félszer alá, s hozzáfogtak a munkához. Föl kellett húzniok a félszer elé leásott árbozra a piros-fehér svájci lobogót, mely aztán ősz végéig ott maradt, s aztán két ágyúlövessel kellett üdvözölniök a hazai zászlót.

Mialatt Jack a lobogóval bajlódott, Fritz gondosan megvizsgálta, megtöltötte és fölporozta a két ágyút. Ekkor fél nyolez volt. A szél alább hagyott, s a végtelen tenger vakítóan ragyogott a meleg, tavaszi verőfényben.

— Készen vagy-e? — kérdezte Fritz.

— Készen! — kiáltotta Jack és hirtelen föl-rántotta a zászlót az árboz csúcsára, a hol vigan lógott.

— Tüzet! . . . — kiáltotta Fritz. — Tüzet! . . .

ismételte másodszor is és a két ágyúlövés dörögve verte föl a távoli hegyek viszhangját.

Fritz mindjárt tisztítani kezdte az ágyúkat, de alig dugta be az ágyúcsővébe a töltővesszőt, midőn hirtelen megrezzenve fölegyenesedett.

Távolról tompa dörrenés moraját hozta feléjük a szél.

— Mi volt ez? — kiáltott föl izgatottan.

— Ágyúlövés! — kiáltott föl Jack.

— Nem . . . — viszonzá Fritz — az lehetetlen! . . . Bizonyára csalódtunk!

— Hallgassunk csak! — mondta Jack halkán, a lélekzetét is visszafojtva.

Most egy második dörrenés rázta meg a levegőt, majd egy harmadik, mely körülbelül egy percz múlva követte a másodikat.

A két testvér kirohant a félszerből.

— Úgy van, úgy! . . . ez már ágyúlövés! — ismételte Jack.

— És kelet felől löttek! . . . — tette hozzá Fritz.

Hát csakugyan hajó lett volna? . . . hajó, mely Új-Svájcz mellett elmenve meghallotta a két ágyúlövést és felelt rájuk, s talán befordul az Üdv öblébe is? . . .

II.

A kajak hazatérése. — A hír hatása. — Három napos zivatar. — Kirándulás kémszemlére. — A hadihajó.

Mikor a czápa-szigeti két ágyú eldőrdült, Felsenheim sziklái visszaverték a dörrenést és Zermatt úr, a felesége és Jenny, Ernő meg Ferencz mind fölszaladtak a partra, a honnan még láthatták a gomolygó szürke füstöt, mely lassan húzódtott Falkenhorst felé. Ujjongva és zsebkendőket lobogtatva feleltek a két lövésre, mely a hazai zászlót üdvözölte.

Aztán mindnyájan dolgukra akartak menni, de Jenny, a ki messzelátóval vizsgálta a tengert, egyszerre csak fölkiáltott:

— Nini! Fritz és Jack már indulnak is!

— Ilyen hamar? . . . — csodálkozott Ernő. —

Hisz még alig tisztíthatták meg az ágyúkat! Ugyan miért siethetnek ily nagyon?

— Pedig valóban sietnek, — mondta Zermatt úr, látva, hogy a kajak csakugyan elhagyja a partot.

— Igazán különös! — tünődék Zermattné. — Talán valami fontos hírt hoznak?

— Alighanem úgy lesz, — vélekedék Jenny.

— Jó hír lesz-e, vagy rossz? — ezen a kérdésen töprenkedett mindenki.

Valamennyien izgatottan nézték a kajakot, mely rohamosan közeledett. Zermatt úrnak az is eszébe jutott, hogy ez a gyors visszatérés talán menekülés is lehet a vadak elől . . . s aggódva kémlelte a tengert mindenfelől, hogy nem látja-e valahol az üldözők csónakjait. De semmi gyanusat sem vett észre.

Közös akarattal mindnyájan a Sakál-patak torkolatához siettek, a hol a kajaknak ki kel-

lett kötnie. Negyedórai izgatott várakozás után a kis csónak végre nyilsebesen befordult a patak kikötő-öblébe, s a két testvér a partra ugrott.

— Nos, mi történt? — kérdezte Zermatt úr.

Fritz és Jack annyira kimerültek a nagy erőlködésben, hogy eleinte csak zihálva kapkodtak levegő után és némán mutogattak kelet felé, a nyílt tengerre.

— De hát mi történt? — ismételte Ferencz és izgatottan belekapzkodott Fritz karjába.

— Ti nem hallottatok? — kérdezte végre Fritz lihegve.

— Mit? . . . a két ágyúlövést a Czápa-szigetről? — kérdezte Ernő. — Persze, hogy hallottuk!

— Nem azt, nem! — felelte Jack — nem a mi lövéseinket, hanem a feleletet rájuk . . .

— Micsoda? — kiáltott föl Zermatt úr — a feleletet? . . .

Hát feleltek rá? . . . — álmélkodott Zermattné, összecsapva a kezét. — Lehetetlen!

Jenny odalépett Fritzhez, s halálsápadtan az izgatottságtól szorongva kérdezte:

— Talán ágyúlövéseket hallottak? . . .

— Azt, Jenny, — viszonzá Fritz — három ágyúlövést, még pedig rendes időközökben, egymás után!

Fritz oly határozottan beszélt, hogy állításában nem kételkedhettek. Egyébiránt Jack is megerősítette bátyja szavait, sőt még meg is toldotta ezzel a föltevessel:

— Kétségtelen, hogy hajó tévedt Új-Svájcz közelébe, s a mi két ágyúlövésünk fölébresztette a figyelmét . . .

— Hajó! . . . hajó! . . . — suttozta Jenny.

— S honnét hallottatok a lövést? — tudakolta Zermatt úr.

— Keletről, a nyílt tenger felől, — viszonzá Fritz — s én azt hiszem, hogy az Üdv öblének bejáratához közel lehetett . . .

Ez valószínű volt, mert szinte bizonyosnak látszott, hogy az Üdv öble pár mérföldnyi hosszú lehet, s rajta túl a nyílt tenger fekszik. Biztosan ugyan nem tudták ezt, mert Új-Svájcznak azt a részét még soha sem vizsgálták meg.

Pár perczig valamennyien meglepetve, álmélkodva, szorongva bámultak egymásra . . . Hajó

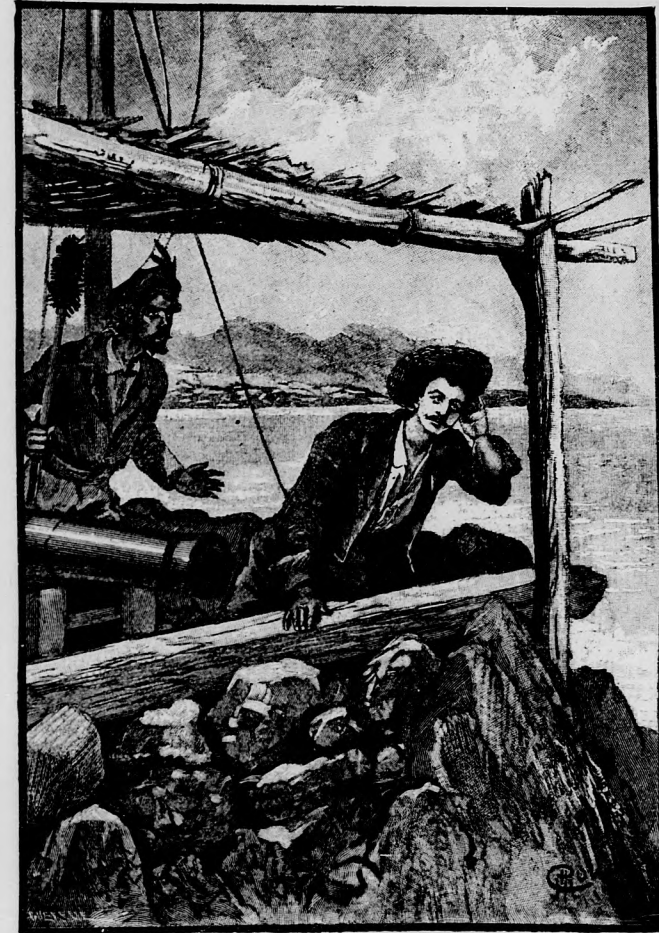
érkezett Új-Svájcz közelébe: hajó, mely ismét érintkezésbe hozhatja a világgal a *Landlordszerencsétlen* hajótöröttjeit, a kik már tizenegy év óta élnek a világtól távol . . . olyan ujság, olyan remény volt ez, mely valamennyiüket lelkük mélyéig megrendítette.

Mindnyájan az isteni Gondviselés jóságát, a közeli megszabadulás lehetőségét látták ebben a három ágyúlövésben . . . Zermattné már a jövőn tételődött. Jennyapjára gondolt, a kiről azt hitte, hogy soha többé az életben nem láthatja viszont . . . Zermatt úr és fiai az édes hazáról ábrándoztak . . . És mindnyájan könyezve, boldogan ölelték, csókolták egymást.

— Mindenekelőtt adjunk hálát

Istennek, — szolt végre Feri — hogy nem hagyott el bennünket, hanem segedelmünkre sietett magas pártfogásával!

Természetes volt, hogy Feri így beszélt. Tudjuk, mily vallásos volt mindig, s ez a vallásosság idővel egyre mélyebb gyökeret vert szívében. A fiú végtelenül szerette, szinte bálványozta anyját, s minden munkájában segítségére volt. Ő volt a legkisebb, s mégis, ha nagy ritkán surlódás támadt a különben egyetértő családban, ő volt a béke közvetítője, a ki megint összhangot, szeretetet hozott a viszálykodók közé.

— ÁGYÚLÖVÉS! . . . — KIÁLTOTT FÖL JACK.

Miután az egész család áhitatosan hálát adott Istennek különös kegyelméért, azon tanácskoztak, hogy mit tegyenek.

Legelsőnek Fritz szólalt meg:

— Azt hiszem legezészerűbb lesz, ha elébe megyünk ennek a hajónak, még pedig a keleti part mentén, a mely valószínűleg északról délnek húzódik.

— Ki tudja, nem késtünk-e már el? — aggodalmaskodott Jenny.

— Alig hiszem!

— felelte Ernő.

— Lehetetlen, hogy a hajó kapitánya ne igyekezzék meg tudni . . .

— Ez mind csak üres beszéd!

— vágott közbe Jack. — Jobb lesz, ha rögtön indulunk.

— Előbb még rendbe kell hoznunk a nagy csónakot, — jegyezte meg Zermatt úr.

— Az nagyon sokáig tartana, — mondta Fritz — elég lesz a kaiakis.

— Nem bánom! — hagyta helyben Zermatt úr.

Majd hozzátette:

— A fő az, hogy óvatosak legyünk. Az ugyan nem valószínű, hogy malájok, vagy ausztráliai papuká kötöttek ki a keleti parton . . . de az Indiai-Óceánt gyakran látogatják a kalózok, ezektől pedig minden gonoszság kikelik . . .

— Úgy van, — helyeselte Zermattné is — s ha ez a hajó csakugyan kalózhajó, jobb ha nem is talál meg bennünket . . .

— Én magam megyek, — jelentette ki Zermatt úr — s mielőtt szóba állok velük, tudni akarom, hogy kicsodák.

Ez okos terv volt: csak meg kellett valósítani. Csakhogy, szerencsétlenségre, az idő ez alatt nagyon megváltozott. Nyugat felől erős szél támadt, s olyan hullámokat vert a tengeren, hogy a kaiakkal nem lehetett megköczkázni az elindulást.

Lassankint az ég is elborult: sötét, viharos felhők kergetőztek a levegőben.

Zermatt úr már arra gondolt, hogy a nagy csónakot rendbe hozza, s azon indul el, de erről a tervéről is le kellett mondania. Még délelőtti valóságos orkán kerekedett, s toronymagasságra korbácsolta a habokat az Üdv öblében.

Ez a váratlan vihar halomra döntötte a szegény száműzöttek minden reményességét . . . Kérgény száműzöttek minden reményességét . . . Kérgény száműzöttek minden reményességét . . . Kérgény száműzöttek minden reményességét . . .

— Ez a váratlan vihar halomra döntötte a szegény száműzöttek minden reményességét . . . Kérgény száműzöttek minden reményességét . . . Kérgény száműzöttek minden reményességét . . . Kérgény száműzöttek minden reményességét . . .

Ernő reménykedett legjobban. Azt mondta, hogy a hajó, talán éppen a vihar elől, bemenekül az Üdv öblébe, a hol veszedelem nélkül horgonyt vethet, ha egyszer a keleti fokot megkerülte.

— Az meglehet, — szölt Zermatt úr — sőt kívánatos is volna, hogy így cselekedjék, föltéve, hogy nem kalózhajó.

— Mi tehát örködni fogunk, apám, — mondta Feri. — Örködünk egész nap . . . s ha kell, egész éjjel is!

— S ha fölmehténka Prospect-Hillre, vagy akár csak Falken-

horstra is, — tette hozzá Jack — sokkal jobban szemmel tarthatnók a tengert.

Ez igaz volt, de nem is lehetett rá gondolni. Délután az időjárás még rosszabbra fordult. A szél kettőzött erővel fúj, s az eső úgy szakadt, mintha sájtárból öntötték volna. A felhőszakadás annyira megdagasztotta a Sakál-patakot, hogy ki is áradt, s kevés híja, hogy el nem tépte a Családhidat is. Zermatt úr és fiai erősen dolgoztak, hogy Felsenheimet megóvják a kiöntött víz rombolásától. Zermattné és Jenny még a lábukat sem teheték ki a lakásból.

FERI ÉS AZ ANYJA.

Oh, milyen szomorú nap volt ez! Mindnyájan rettegetek, hogy a hajó elmenekül a vihar elől és soha többé nem tér vissza.

Az éjszaka még rosszabb volt; a vihar egyre jobban tombolt. Zermatt úr parancsára a fiúk lefeküdtek, s úgy osztották be maguk közt az örködést, hogy Fritz, Jack, Ernő és Feri két-két óránként fölváltva virrasztottak. Helyükről jól láthatták a tengert, egész a Czápa-szigetig, s ha a hajó arra téved, vagy esetleg vészlővést tesz, bizonyára meghallották volna. Mikor a vihar kissé alább hagyott, mind a négyen beburkolóztak viaszos vászonköpönyegükbe, s elbukdácsoltak a Sakál-patak torkolatáig, megnézni, hogy az orkán nem tépte-e el a csónak és a kaiak köteleit.

A vihar negyvennyolc óráig tartott. Zermatt úr és fiai a pogány időben alig bírtak eljutni fél útra Falkenhorst felé, a honnan kissé nagyobb darab tengert láthattak volna. A tenger egészen fehér volt a tajtéktól, s ilyen vad viharban egyetlen hajó sem merészkedhetett a partok közelében maradni.

Zermatt úr és Zermattné már lemondtak reményeikről. Ernő, Jack és Feri, a kik már zsenge gyermekkoruktól hozzá szoktak ehhez az élethez, nem sokat törődtek a szabadulás lehetőségének meg hiúsulásával. De annál jobban bánkódott Fritz, különösen a szegény Jenny miatt.

Mert ha a hajó csakugyan elmenekült és nem jön vissza többé, akkor Montrose ezredes leánya keservesen csalódott reményeiben . . . Megsemmisül a lehetőség, hogy viszontlássá szeretett apját! S ki tudja, mennyi idő múlik el, míg ismét alkalma lesz rá, hogy Európába visszatérjen? . . . s vajjon találkozik-e egyáltalában hajó, a mely az elhagyatott vidékre téved? . . .

— Reméljünk! . . . reméljünk! — vigasztalta Fritz a szegény leányt, kinek bánata mélyen megragadta. — Ez a hajó . . . vagy egy másik . . . majd csak visszajön: miután most már tudják, hogy Új-Svájcz is létezik . . .

Az október 11-dikéről 12-dikére virradó éjszaka a szél végre megfordult, s a vihar is megszűnt. Az Üdv öblében nagyon hamar lecsillapult a tenger, s hajnal felé már alig hullámozott.

Az egész család kijött a házból, s fürkészve nézte a nyílt tenger szemhatárát.

— Menjünk a Czápa-szigetre, — tanácsolta Fritz. — Most már oly csöndes a tenger, hogy a kaiakban is oda mehetünk.

— S mit csináljunk ott? — kérdezte Zermatt úr.

— Lehet, hogy a hajó még ott vesztegel valahol, valamelyik parti öbölben . . . s az is meglehet, hogy újra visszatért, ha a vihar esetleg elverte a parttól . . . Megint lönünk kellene tehát, s ha feleletet kapunk rá . . .

— Úgy van, Fritz! úgy van! — kiáltott föl Jenny, a ki már maga is szeretett volna a szigeten lenni.

— Fritznek igaza van, — hagyta helyben Zer-

matt úr is. — Nem szabad semmit sem elmulasztanunk . . . Ha a hajó csakugyan ott van, meghallja a lövéseinket és felel is rájuk . . .

A kaiakot pár perc alatt rendbe hozták. De midőn Fritz bele akart ülni, Zermatt úr azt mondta, hogy ő maga megy el Jackkal, Fritz meg maradjon otthon a többiekkel. (Folyt. köv.)

AZ IRÁS TÖRTÉNETE.

Képekkel.

Az írás mesterségével kapcsolatosan meg kell emlékeznünk azokról az anyagokról is, melyeket az első íródiákok használtak. E tekintetben is az egyiptomiak voltak a világ tanítómesterei.

A legrégebb időkben a hieroglypheket kőre vészték, később fekete festékkel festették meszelt falakra, míg végre Memphisben feltalálták a papyrust. Ez egy papirosféle anyag, mely következőképen készült: a Nilus kanálisában nőtt egy növény, melynek szárait valami éles késféle eszközzel lehetőleg széles levelekre hasították, aztán jól megnedvesítve kitergezték. Egy újabb sor ilyen levelekből álló lemez rákerült az előbbire, aztán erősen rásajtották, az egészet a napon megszáritották, végül kisimitották és tekeresbe összekötötték. A papyrusra egy nádszárral írtak, mely a tollhoz hasonlóan elől hasadt volt; a tinta folyékony festék volt. Maig is vannak ilyen papyrus-tekeresek, melyek Kr. e. 2270-ből származnak.

A papyrus mellett még csak a pergament juthatott érvényre az ó-korban. Állítólag Kr. e. 400-ban találták fel Pergamumban. De már az ó-kori zsidóknál is találunk pergament tekereseket, valószínű tehát, hogy sokkal régebb, mint állítják. Eredetileg a pergament nem volt egyéb, mint állatok bőre (juh és kecske), melyről a szőrt ledörzsölték, később dörzsöléssel és mésszel módját ejtették, hogy lapokká vékonyították és fehérre festették. Ilyen pergament-tekeresekre festékkel és ecsettel festettek. Horatius is megírta egy tréfás epistolájában, hogy az ilyen könyv miként készül.

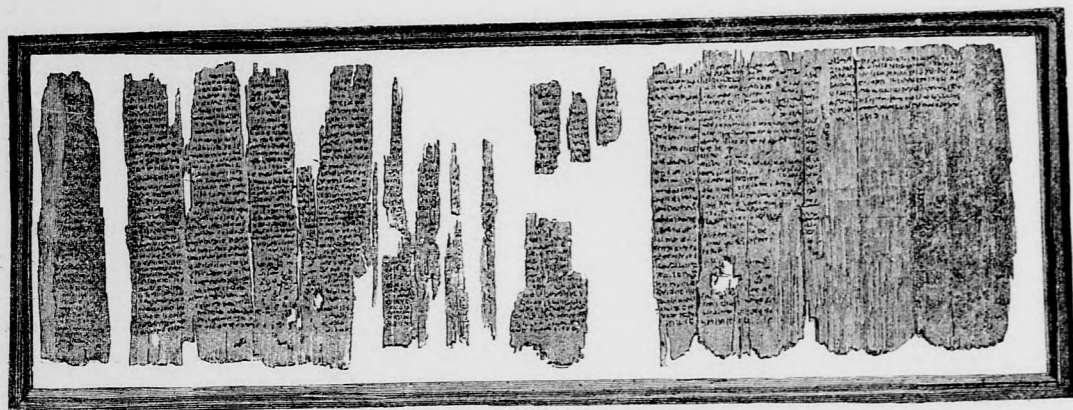
Ha a pergament meg volt írva, széleit bibor- vagy lilaszínűre festették és lesimitották; a tekereset azután bükkfa-tokba tették és lepecsételték.

Hétköznapi használatra természetesen nagyon drága volt a pergament, azért viasztablákat használtak, a melyek hasonlóak voltak a mi palatáinkhoz. Két fatábla volt az, melynek üregeibe viaszot öntöttek; ebbe a viaszba karcolták

aztán egy elefántesont vagy vaspálcikával, melynek másik végén lapocská volt arra a czélra, hogy az írást, ha szükséges, megint elsimítsa. Két ilyen táblát — ha tele írták — egymáshoz kötötték, viaszpecséttel lezárták és mint leveleket széjjel küldötték.

Vaspálcikával írták az ékbetüket is: nedves agyagba írtak vele és a napon vagy kemenczékben megszáritották.

A mi papírunkat csak a 14. század óta használják általánosabban. Hogy ki találta fel — nem tudjuk, annyi bizonyos, hogy az arabok a papírt gypjából készítették és elsők voltak, kik Spanyolországban papirmalmokat állítottak fel. Innen terjedt el ez a mesterség Franciaországba és Németországba és itt kezdték a papírt ron-

GÖRÖG PAPIROS. — Töredék Aristoteles egyik munkájából.

gyokból gyártani, mivel a gyapot nagyon költséges volt. A rongyokat szín és anyag szerint külön választják, megmossák és fehéritik. Innen kerülnek egy gépbe, mely összetép és minden tisztátalanságot belőlük eltávolít, aztán kiszedik, összehalmozák és erjedni hagyják. A nyomtatványpapírhoz pedig megrohasztják az anyagot; író- és rajzpapír czéljaira még előbb feldolgozzák. Azt a vastag anyagot végre gépekben összehalmozják azzá a «végnélküli papír»-rá, melyet ivékbe vágnak aztán. Újabban fából is készítenek papírt.

Most használt vegyi tintáink épen úgy, mint az aczéltollak, újabb keletűek. Addig lúdtollal írtak, tintának pedig a gubacsot forrázták le, mely — mint tudjuk — a darázs szúrása következtében keletkezik a cserfa levelén. Az aczéltoll feltalálói az angolok. Ez az iparág azonban nem sokára az összes nyugati államokban elterjedt.

Sylvia.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Kirándulás Erdélyben. A szászvárosi főgimnázium négy felső osztályának diáksága szeptember 27-dikén tanulmányútra indult, melynek czélpontjai: Abrudbánya, Zalatna, Verespatak és vidéke. A kirándulás négy napig tartott.

Önképzőkörök szervezkedése. A szegedi főgimnázium önképzőköre, melynek 132 tagja van, ifjúsági elnökké választotta Berecz Jánost, főjegyzővé Grogloth Jánost, pénztárossá Makai Endrét. — A hódmezővásárhelyi főgimnázium «Petőfi-kör»-e ez idén negyvenedik ízben alakult meg. Elnökké Rácz Sándort, titkárrá Hódy Gyulát tette a közbizalom. — A nagyszombati főgimnázium «Pázmány-kör»-ében ifjúsági elnök lett Morvay Aurél, alelnök Szauter József, titkár Galla János. — A kassai kath. főgimnázium «Bajza-kör»-ében ifjúsági elnöknek Pollák Gyulát, alelnöknek Kortsmárossy Lászlót, főtitkárnak Laszallner Ernőt választották. — A győri főgimnázium «Czuczor-kör»-ében elnöknek Stockinger

Lászlót, titkárnak Hernitz Józsefet szemelték ki. — Szatmár-Nemetiben, az ev. ref. főgimnáziumban alelnök lett Osváth Gedeon, titkár Berky Lajos, főjegyző Iváncsy József.

Önképzőkörök krónika. A csurgói reform. főgimnázium «Csokonai-önképzőkör»-ének II. rendes gyűlésén Dr. Horváth József elnök úr a kör figyelmébe ajánlotta a «Tanulók Lapja»-t, melyet azonnal meg is rendeltek. A gyűlés tárgyai közül figyelemre méltóbbak: Szeremley Loránd VII. o. t. magvas bírálatot tartott egy «Dal» című költemény felett, melynek szerzője Losonezi L. VII. o. t. Ezután Kovács József VIII. o. t. szavalt Kossuthnak «A nemzeti költészet becséről» írt szónoki művét. — Nagyváradi állami főreál-iskola, szeptember 29. Bihari E. VII. o. tan. sikerült felolvasásban méltatta Vitkovics Mihály életét és működését. A három beérkezett költemény közül kettőt elfogadtak. Pályá-

PAPIROS NÖVÉNY.

zatra a következő tételeket tűzték ki: Miért nevezzük Vörösmartyt legnagyobb romantikusunknak? A magyar történelem jelentősége a világtörténelemben. Műfordítás Goethe «Torquato Tasso»-jából. A kör több tudományos folyóiraton kívül a «Tanulók Lapját» is járátja. — A szatmárnémeti ev. ref. főgimnázium ifjúsági körében Osváth Gedeon Kármán József «Fanny hagyományai» című művéből ismertette Fanny életét. Berky Lajos «Kun Erzsébet» címen történeti elbeszélést olvasott fel. — A soproni kath. főgimnázium önképzőköre szeptember 30-dikán tartotta első rendes ülését. A kör vezetését dr. Hettyei Madeszt tanár vette át. Deszkásy B. ifjúsági elnök megnyitó beszédét mondott, melyre az igazgató válaszolt szép szavakkal. Beérkezett 10 munka, elfogadtak 8-at. Ezek közül dicséretet kapott Fischer J. VII. o. tan. költői leveléért, Nelky J. VIII. o. tan. műfordításért. A vezető tanár végül még fejtegette az önképzőkör czéljait, megadta a helyes irányt, azután pályázatot hirdetett ki a decemberi Vörösmarty-ünnepély egy pontjára, «Vörösmarty költészetének jellemzése» cz. felolvasásra. — Az eperjesi ág. ev. kollégiumban ifjúsági elnöknek Pollacek Rezsőt, titkárnak Landsmann Náthánt, főjegyzőnek Lichtig Arthurt választották meg. — A soproni evang. főgimnázium «Magyar Társaság»-ában főjegyző lett Szalay Mihály, pénztáros Schindler Endre, háznagy Obál Béla. — A szabadkai főgimnáziumban a tisztikar így alakult meg: titkár Szeifert Ernő, jegyző Friebeisz Gyula, irattáros Salamon Viktor. — A szentesi főgimnázium «Horváth Mihály-kör»-ének titkára Csücs Lajos, első jegyzője Dömsödi János, pénztárosa Borsos Imre. — A homonnai felső kereskedelmi iskola «Treffort-kör»-ének Marossy Béla tanár vezetése alatt 84 tagja van. Ifjúsági elnök Grünstein Salamon, főjegyző Deutsch Manó, pénztáros Engländer Henrik.

Honvéd-emléktábla a Scalkán. Szép hazafias ünnepély folyt le szeptember 29-dikén Körnöczbánya közelében, az 1848/49-diki évek harcainak egyik emlékeztető helyén. Szép őszi reggel volt, midőn a körnöczbányai főreál ifjúsága, a tanári kar, élén Faith Mátyás igazgatóval, a városi tanácsnak képviselője és a vendégek kürt- és dobosz mellett elindultak a Scalka felé vezető úton. 11 órakor értek a czélhoz. A Hymnusz elnéklése után Bellaagh Aladár tanár szép beszéd kíséretében elmondotta az emléktábla létrejöttének történetét, melyet a körnöczbányai «Magyar Egyesület» készítettett Pszotka Ferenc tanár indítványozására. Lehullt a lepel és feltűnt az óriási sziklatömb üregébe erősített aranybetűs nagy vastábla, melyen e felírás olvasható: «Ezeken a járatlan útakon kelt át Körnöczbányáról Besztercebányára 1848/49. dicső szabadságharcunkban Görgei Arthur tábornok vezérsege és Aulich Lajos ezredes vezetése alatt, sok és nagy akadályal állhatatosan és szerencsésen megküzdve, 1849 január 24-dikének éjjelén hős honvédeink serege. Ezt az emléktáblát a nevezetes történeti esemény félszázados évfordulóján, a lángoló hazaszeretetek, a vezéri kiválóságnak emlékére Körnöczbánya szab. kir. és főbányaváros közönsége támogatásával állította a körnöczbányai «Magyar Egyesület.» A megnyitó beszéd után Metzner K. szavalt Petőfi «Magyarok istene» cz. ódáját. Majd Pszotka Ferenc tanár úr gyönyörű beszédben vázolta az e helyen végbement eseményeket. Singer Gyula Petőfinek «Isten csodája» című költeményét szavaltta el, végül a város képviselője átvette az emlékművet és megzendült a «Szózat». Az emléktábla és az ifjúság lefényképezése

után a diákság a magával hozott elemőzsiának esett és a vendégek meg tanárok vidám körében csakhamar fölharsogtak a diákbanda szomorú és víg dalai. Estefelé egy kellemesen eltöltött nap hatásával indultak hazafelé a hazafias ünnep résztvevői.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A «Magyar Könyvtár» szeptemberi sorozatában a következő művek jelentek meg: Petőfi «Vegyes tárgyú költemények». Bevezetést hozzá Balassa József írt, Toll Ödön illusztrálta. Heine költeményeiből szemelvényes gyűjtemény. Fordította Endrődi Sándor. Vanderheym Gaston «Húsz hónap Abessziániában». Fordította Brózik Károly. Racine «Phédra». Fordította Ábrányi Emil. Tarczai György «Dönk vitéz Rómában» című történeti elbeszélése. Egy-egy füzet ára 30 fillér.

VEGYESEK.

Aczéltárgyaknak feketére való festése. Hogy az aczéltárgyakat teljesen megóvjuk az oxidációtól, legcélszerűbb azokat szóda- vagy nátronsavban megmosni és így egyszersmind azt is elérjük, hogy a fekete festék egyenletesen terjed el a tárgy felszínén.

A savas fürdő után a tárgyat 100° Celsiusra hevítjük vagy kályhában, vagy forró vízben, úgy hogy az aczél a víz hőfokát veszi fel. A kályha, illetve a víz mellett áll egy edény, mely vízzel hígított kettedkrómsavas káli tartalmaz. (10 s. r. víz és 1 s. r. kettedkrómsavas káli.) A hevített tárgyakat most egy pillanatra a keverékbe mártjuk és azokat jól összerázzuk, hogy a folyadék mindenütt érintse a testet. Ezután a tárgyat a levegőn jól megszáritjuk, majd élénk, koromtalan tűz fölé tartjuk; körülbelül 2—3 percig. Ezt az eljárást egyszer-kétszer ismételjük és megkapjuk a feketebarnásan csillogó színt. A hőmérséklet emelkedése által fekete színt nyerünk, mely azonban nem lesz csillámló fényes, hanem matt.

A penészgombák felhasználása az iparban. Szokás már az nálunk, hogy a penészgombát ártalmasnak tartjuk és azt mindenféleképp kiirtani törekedünk; pedig e gombának igen érdekes és fontos átalakító képessége van.

A hannoveri növényphysiologus, Wehmer tett elsőbb kísérletet a penészgombák ipari felhasználásával. 1893-ban a Penicillium oly két fajtáját fedezte fel, melyek képesek a Dextrost citromsavvá átváltoztatni, ezek a Citromyces pfefferianus és a Citromyces glaber. A hexacarbonsavnak átalakulása, 6 szénatom által, szőlőcukorra már azelőtt is ismeretes volt. Ime a tricarbonsav alakulása: $C_6H_{12}O_6$ ad $CH_3 \cdot COOH - C(OX) \cdot COOH - CH_2 \cdot COOH$. Wehmer megfigyelési alapján állítja elő a «Fabriques des produits chiniques de Thaun et de Mulhouse» a citromsavat.

A gombák egy másik neme — az Aspergillus-félék — Wehmer kutatásai alapján átalakítják a szőlőcukrot oxalsavvá.

A japániaknál a penészgombák e rokonfaja a sör előállításánál ugyanazt a szerepet játszza, mint nálunk a maláta. A «saké»-nek nevezett rizssör készítése következőképp történik: A hámozott rizst egy ideig forni hagyják és azután, hogy a keményítőt elcukrozzák, vagyis érzhetetlenné tegyék, közéje gomba-

hulladékot kevernek. A keveréket most a neki megfelelő vízzel hígítják és az oldatot az erjedésre bizák. Az így előállított sör 10 % alkoholt tartalmaz, színe sárgásbarna, íze pedig nem elégténé ki az európai ember ízlését. A sörben még ezenkívül 2-3 % ecetsav és 6-8 % cukor is van. Használják még ezenkívül az erjedést elősegítő szereket is. melyeknek száma igen sokféle.

Látjuk ime a tudományos kutatások egy új körét. A penészgombák iránt eddig csak igen kevés tudós mutatott érdeklődést, jóllehet ez ártalmasnak látszó növénytől igen sokat remélhet az ipar s a vegyészet egyaránt; előbbit elősegíti anyagilag, utóbbit pedig a kutatások és felfedezések új mezejére tereli.

FEJTÖRŐ.

Számítási kérdés:

Valamely tudományos előadásán háromszor annyi a férfi, mint a nő; s miután 6 férfi a nevével eltávoztott, ötször annyi férfi maradt, mint a nő. Hány férfi és hány nő volt a társaságban?

Földrajzi kérdés:

Hol van a föld kereksgének legmesszebben fekvő, állandóan lakott helye?

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1900. október 13.

Az 52. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Trefás számítási feladat: Az örökösök a szomszéd-tól kölcsön kérnek egy disznót és így a legidősebb fiú kap 9, a középső 6, a legkisebb 2 disznót. Azután a kölcsön vett disznót visszaadják. Földrajzi négyzet:

N	A	P	O	L	Y
A	T	B	A	R	A
N	E	D	S	E	D
S	Z	E	G	E	D
E	R	I	V	A	N
N	I	N	G	P	O

Nansen. Képrejtvény: Félj a szerencsétől, ha nagyon hizeleg.

Helyesen fejtették meg: Schärer Sándor, Ács Nagy István, Techet Károly, Géczy Géza, Balássy Miklós, Lustig Henrik, Vadas Zoltán, Molnár Aladár, Zomody József, Jurenák Géza, Parcsetich László, Kutlik Félix, Szilágyi János, Ajtay Géza, Schlesinger Kálmán, ifj. Molnár Kálmán, Maurer Arthur, Kelemen Árpád és Jepő, Persina Károly, Kemény Géza.

A kitűzött könyvjutalmat (Deli: «Bácsy Jakab») Schlesinger Kálmán előfizetőnk nyerte meg Győrött. (Apáca-utca 4. szám.)

SZERKESZTŐI TELEFON.

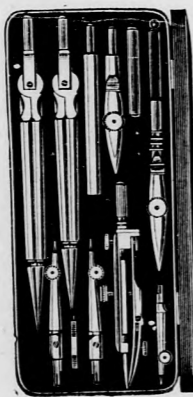
Új és régi előfizetőinket kérjük, hogy az előfizetési díj beküldése alkalmával pontosan írják meg címöket, s esetleges lakásváltozásukat a kellő időben tudósítsák, hogy a lap szétküldésében zavar ne legyen. Tudósítóinkat ismétellen figyelmeztetjük, hogy a levél-papírnak csak egy oldalára írjanak.

Önképzőkori tudósítóknak újabban a következő ajánlkozokat fogadtuk el: Strauszmann Dezső, hékesabai főgimnázium, Kalmár Szilveszter, szegedi főgimnázium, Rácz Sándor, hódmezővásárhelyi főgimnázium, Gelb József, ungvári főgimnázium, Deszkássy Boldizsár, soproni kath. főgimnázium, Diemár Kálmán, székelyudvarhelyi főreáliskola, Lichtig Arthur, eperjesi ág. ev. kollégium, Szalay Mihály, soproni evang. főgimnázium, Kovács Géza, losonci főgimnázium, Lóvi János, szentesi főgimnázium.

Szalay Mihály. (Sopron.) További tudósításait várjuk. — Turisták. (Debreczen.) Bármely nyelvnek az elsajátítása gyakorlati úton a legkönnyebb. A nyelvtanok nem alkalmasak erre; a felvidéket bejárhatják a tót nyelv tudása nélkül is, mert mindenik faluban találunk papot, tanítót vagy legalább egy-két olyan embert, a ki tud magyarul is. — A türelem. (Szonett.) Czikornyás, tartalmatlan. A forma nyögést nem tudja legyűrni. Könnyebb műfajjal próbálkozzék meg. — Mérnöki pálya. (Győr.) Előbb végezzon, különös gondot kell a mennyiségtanra és rajzra (ábrázoló mértan) fordítani. Bármely szakot válaszsza (építész, vasúti mérnök, hidépítész), egyformán sokat kell rajzolni. Eleinte nehéz lesz, de aztán belegyakorlódik. A gimnáziumot végzett technikusok jól beváltak eddig. Természetesen csak olyanok ajánlatos erre a pályára mennie, a ki tehetséget és kedvet érez magában. Az 1000 koronás ösztöndíjért csak az első félév végén folyamodhatik. E ezéiből külön vizsgálatot kell letennie, s ha megkapja, 10 évi állami szolgálatra kell magát előre lekötnie. — Losonci István. (Maros-Vásárhely.) Jól megokolt folyamodványt kell a vallás- és közoktatásiügyi miniszterhez intéznie az illetőnek a vizsgálat letehetése ügyében. Több osztályról összevonva tehet vizsgálatot. A gimnáziumot a folyamodványának szintén meg kell jelölnie. — S. 48. Forduljon kérésével Zakariás Sándor úrhoz Kassára. Ő szívesen útba fogja igazítani. — Fejér Ödön. 1 korona 60 fillér.

Bekötési tábla

a «Tanulók Lapja» mult. 1900. évfolyamához kapható kiadóhivatalunkban, (IV., Egyetem-utca 4. sz.) A címmel kiállított, aranynyomású vászon-tábla ára 1 korona 60 fillér.

CALDERONI ÉS TÁRSA BUDAPEST,

Váci-u. 1. Kishid-u. 8.

ajánlják a legnagyobb választékban és igen jutányos áron a legfinomabb kivitelű svájcezi rajzeszközöket, finom kivitelű hengerlaku rajzeszközöket. Legjobb minőségű Klintz vagy Bleshergyártmány

iskolai rajzeszközöket.

Szemüvegek és orrosiptetők, mennyiségtan, természettani, láttani, villanyos és vegytani készülékek, színház és tábori látorok, szoba-, ablak- és fürdőhőmérők, fényképezési készülékek.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmenve küldetnek.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

AZ «ÜLDÖZÖTT».

Panaszos levelet kaptunk a minap. Egy diák öntötte ki szíve keserűségét a miatt, hogy őt *mindenki* üldözi. A levél írója szomorú érzéssel vehette kezébe a tollat, s bizonyára sok lelki küzdelmébe került, míg leírta mindazt, a mi régóta nyomta a szívéét.

Vizsgáljuk a dolgot, elmélkedjünk rajta, mert talán érdekes a fáradságra.

Tudjuk, hogy vannak emberek, a kik teljes életükben mások szeszélyének, gúnyoló kedvének néha jóindulatú, de néha rosszakaratú csipkelődéseinek a czéltáblái. Azokról van szó, a kik talán minden igaz ok nélkül csihései egy-egy társaságnak, osztálynak, szóval egész környezetüknek. Az ilyen boldogtalant nem szokta senki komolyan venni; ha fellobban: nevetséges, ha mond valamit: kikaczagják, ha sir, akkor sem szánja meg senki. Nincs egyetlen igaz barátja föléje kerekedik mindenki, mert jaj annak, a kit *kinevetnek*, még a legsilányabb ember is jobbnak, derekabbnak tartja magát nála.

Aztán megtörténik, mert megtörténhetik, hogy a kinevetésre kárhoztatott nagyon érzékeny szívű. Bántja minden szó, minden ártatlan trefás név, melyet hamarosan nyakába varrnak. Mihelyt ezt a szót hallja, megbomlik lelki összhangja, keserűség tölti el kicsiny szívéét, s ösztönszerűleg fél azok közé menni, a kik neki társai, a kikkel oly jól esnek egy-egy kellemes órát eltölteni.

Valószínűleg nem csalódom, ha ezt az én levélírómat is ilyen érzékeny szívű fiúnak tartom. S ha ilyen, kétszeres okunk van őt sajnálni. Ó, mert ki tudja azt a kint szavakkal fölmérni, mely minduntalan megújul a szívében? A vidá-

man nevetők mind önzők, s a gúnyolódo egy-egy kétes értékű és sikerű vicczért megalázza társának fejlődő önértetét, nyilvánosan pellengérré állítja, s nem gondol arra, hogy a fulánk, mely szavában rejlett, behatol az érzékeny szívű iskola-társ szívébe, beletörök, ott marad, s évekig tartó sajjó fájdalomnak lesz az okozójává.

Egy kis szeretettel és gyöngédséggel holtig tartó barátot szerezhetne, s így holtig tartó ellenséget szerez, mert a gyermekkor benyomásai nagyon sokáig megmaradnak, — s mindezt egy pillanatig tartó jókedvért.

A kit a sors fura külsővel, ártatlan félszegséggel, túlságos érzékenységgel vert meg: miért megbüntetni ezért? Van-e ebben igazság? Nem ébred-e fel, nem kell-e felébrednie a szánalomnak, az emberszerető türelemnek az ilyen üldözöttek iránt?

Ámde kívánatos, hogy az üldözöttek között is különbséget tegyünk. Vannak olyanok, a kik maguk is megférhetetlenek, a kik mindenben vezérlő szerepet kívánnak játszani, holott sem rátermettségük, sem egyéni jó tulajdonságaik nincsenek; vannak irigy ifjak, kiknél az érzékenység nem velök született gyarlóság, hanem elsajátított hiba. És megtörténik, hogy az ilyenek is az *üldözött* szerepét kívánják játszani.

Ez már más dolog. Az ilyeneknek nincs és nem lehet joguk arra, hogy gyöngéiket mások elnézzék; hogy önértetének akkor adjanak táplálékot, mikor azt józan észszel korlátozni, a helyes irányba terelni valóságos jótétemény. A ki mást szeretni tud, azt más is fogja szeretni. Az ifjúi pajkosság tüszúrásai ártatlanok, s az osztály csihéseiből néhány év leforgása alatt gyakran az osztály legkedveltebbjei válnak. Ha érik az elme, az érzékenység is megcsappan, s utóvégre a tré-